

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

תא"מ 13-06-13738 פלונית נ' פלוני

תיק חיצוני :

בפני כב' השופט אריאל צימרמן

מבקשת פלונית

נגד

משיב פלוני

בשם המבקשת: עו"ד שלומי וינברג

בשם המשיבה: עו"ד ניסים נברו

החלטה

לפניי בקשה לצו מניעה זמני שיאסור על המשך פרסומו של דבר לשון הרע נטען ביומן רשת (בלוג) של המשיב, המגדיר את המבקשת כרמאית ומציב אותה ברשימת "נוכלים", וזאת על רקע סכסוך בענייני שכר טרחה שנתגלע בין הצדדים.

1. המבקשת היא עורכת דין העוסקת בתחום דיני המשפחה והירושה מזה כ-XXX שנים ובעלותה משרד עצמאי מאז שנת XXXX. המשיב נטל את ייצוגה של המבקשת בראשית שנת XXXX על מנת לייצגו בסכסוך עם זוגתו. בהסכם בין הצדדים נקבע שכר טרחתה של המבקשת (כ-50,000 ₪), תוך שבשוליו צוין כי במקרה של הגעה להסכם כולל "עד לדיון ראשון ובדיון עצמו" ישולם מחצית הסכום. נאמר מיד כי ניסוח לאקוני זה הוביל לבסוף להצתת אש המאבק של המשיב במבקשת.

2. לא נרחיב כמובן, אך נסכם ונאמר כי עניינו של המבקש הגיע לכלל סיום לאחר שני מפגשים: האחד, פגישה של הצדדים במשרד באת-כוח אשתו של המשיב, והאחר – בבית המשפט (שלגביו אין חולק כי הוא "דיון"), שם הגיעו הצדדים ביום XXXXX לכלל הסכם, שסופו באיחוד המשיב וזוגתו.

3. משתם ההליך המשפטי, נפנו הצדדים לבחינת שכר הטרחה ששולם או שיש לשלמו. באותו שלב השליש כבר המשיב לידי המבקשת סכום של 35,000 ₪, ואת היתרה שילם בשיקים מעותדים.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

תא"מ 13-06-13738 פלונית נ' פלוני

תיק חיצוני :

לטענת המשיב, משהתקיים דיון יחיד בבית המשפט, זכותו להחזר של 10,000 ₪ והשיקים. לטענת המבקשת, בהתייחסה ל"דיון" בהסכם שכר הטרחה לא כיוונה לדיון בין כותלי בית המשפט, אלא דיון מסוג כלשהו עם הצד שכנגד, יהא זה בין כותלי בית המשפט או יהא זה משא ומתן של הצדדים גם בלא התערבות שיפוטית. בהקשר זה, כך המבקשת, אותה ישיבת מו"מ עם הצד שכנגד, שדרשה הכנה שאינה פחותה מכל דיון בבית המשפט, אכן הובילה לבסוף לכך שבהתייבב הצדדים בבית המשפט עלה בידם להגיע לכלל הסכם. עם זאת, כאשר למחרת ההסכם ביקש המשיב את ההחזר האמור הודיעה לו המבקשת כי אף שלדידה התקיימו שני דיונים, כמשמעות המושג בהסכם, הרי ש"אני שמחה כי סיימתם את ההליכים בשלב מוקדם בשלב מוקדם ולכן אשיב לך ברצון וממקום של הגינות את יתרת השיקים שברשותי" (נספח 3 לבקשה ולתגובה גם יחד).

4. גישת המבקשת, שנכונה היתה להשיב למשיב את השיקים המעותדים בלבד, לא הניחה את דעת המשיב. המשיב דרש את השבת הכספים, וביטל את ההמחאות המעותדות. בנוסף לאלה, בהודעת דוא"ל מיום XXXXX כתב המשיב למבקשת כי הוא מתכוון לתבוע אותה ולהגיש נגד תלונה ללשכת עורכי הדין (מה שאכן עשה), והוסיף עוד כך :

"כמו [כן] אני מתכוון לתת פומבי לפעולות שאת עושה בבלוג שלי, במטרה לתת שרות לציבור ולהזהיר אחרים מלעשות טעות ולשכור שרותי עריכת דין מעורכת דין שאינה מכבדת את החוזה שהיא בעצמה כתבה. במידה ואת רוצה להימנע מלהתבזות בפני בית המשפט וחברייך עורכי הדין בלשכה, אני מאפשר לך להסכם לפשרה תוך 48 שעות. הפשרה היא החזרת הכסף שלקחת והשקים שלא הופקדו. אני אוותר על המדד והריבית.

אם את לא עונה תוך 48 שעות אני אתחיל בתהליך."

5. המבקשת השיבה למשיב למחרת היום כי את המחלוקת ביניהם יש למצות בדרך הקבועה בהסכם, בדרך הבוררות. כן הודיעה המבקשת למשיב כי האמור במכתבו מהווה ניסיון סחיטה, ומימוש אימוני יהווה אף הוצאת דיבה.

6. תגובת המשיב לא איחרה לבוא. עוד באותו יום, XXXXX, פרסם המשיב ביומן הרשת שלו כתבה שכותרתה "עו"ד XXXXXXXX – אזהרה", ונפתחת במילים: "רמאים באים מכל מיני סוגים", שבעקבותיה מגולל המשיב את הפרשה, ומציע לקוראים בסוף הדברים להחליט בעצמם "האם עו"ד XXXXXXXX שאינה מכבדת חוזה שהיא עצמה כתבה, היא אדם שאתם רוצים לשכור

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

תא"מ 13-06-13738 פלונית נ' פלוני

תיק חיצוני :

את שירותיו" (להלן, למען הנוחות: **הכתבה**). לצד הכתבה, בעמוד המפנה אליה, הציב המשיב עמוד נוסף שכותרתו "**נוכלים**", ובו הוא מונה אותם נוכלים (לדידו) שבהם פגש: האחת – המבקשת, והאחר – אחד XXXX XXX, שהמבקשת טוענת (והמשיב לא הכחיש) כי הוא אכן רב מעללים והתואר שניתן לו הולם אותו (להלן יכונה הכתבה והעמוד האמור יחד: **הפרסום**).

7. להשלמת תיאור פעילותיו של המשיב נוסף כי הלה הגיש בחודש מאי XXXX תביעה לבית המשפט לתביעות קטנות בראשון לציון, שבו עתר להשבת הכספים ששילם ביתר ולפיצויים (להלן: **תביעת המשיב**).

8. המבקשת לא היתה ערה לדבריה לפרסום האמור עד לראשית חודש יוני השנה, שבו הצבת שמה במנוע החיפוש "גוגל" הוביל אותה מייד לפרסום. מכאן היתה קצרה דרכה לבית המשפט. היא הגישה תביעה, בסדר דין מקוצר, לפיצוי בסך 75,000 ₪ ולצו עשה המורה להסיר את הפרסום ולהוסיף התנצלות. בגדרי התביעה עתרה לצו זמני שיורה למשיב להסיר את הפרסום מרשת האינטרנט עד להכרעה בתביעה, כמו גם לצו שיורה על איסור פרסומו של ההליך, בהתאם להוראת סעיף 21 לחוק איסור לשון הרע, התשכ"ה-1965. בקשה זו מונחת לפניי.

9. עמדתו של המשיב בתגובה לבקשה היא, בתמצית, כי המדובר בפרסום המוגן בהגנת האמת בפרסום שבסעיף 14 לחוק איסור לשון הרע. מעשי המבקשת, טוען המשיב, אכן מהווים מעשי "מרמה", כמשמעות המושג בסעיף 414 לחוק העונשין, התשל"ז-1977, והתנהגותה עולה כדי עבירות של מרמה וקבלת דבר בתחבולה, כאמור בסעיפים 415 ו-416 לחוק זה. אפילו אין במרמה עסקין, נטען, אלא "רק" בעבירה של גניבה בידי מורשה (סעיפים 388 יחד עם 393 לחוק העונשין), עדיין מדובר באי-דיוק קל שאינו גורע מאמיתות הפרסום. ולב המרמה הנטענת: המבקשת ידעה שאין שמץ אמת בטענתה כי "דיון", שבעטיו ניתן לגבות את מלוא שכר הטרחה, יכול לכלול דיון שאינו בין כותלי בית המשפט. בנוסף, לאחר שהודיעה שמטעמי "הגינות" תימנע מלגבות את יתרת שכר הטרחה בדרך, הציגה את השיקים לפרעון. המשיב מוסיף כי אף רכיב העניין הציבורי שבהגנת האמת בפרסום עומד לו, שכן קיים אינטרס ציבורי להוקיע עורכי דין שפועלים באופן בלתי הגון.

המשיב טוען עוד: עומדת לו הגנת תום הלב שבסעיף 15(4) לחוק איסור לשון הרע, שכן הביע דעה על מי שיש לראותה כפועלת "בשירות ציבורי או בקשר לעניין ציבורי". המשיב אף הציע כפשרה למחוק את השורה הראשונה בכתבה ולשקול נוסח אחר במקום "נוכלים". בדיון שהתקיים נסוג בו

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

תא"מ 13-06-13738 פלונית נ' פלוני

תיק חיצוני :

המשיב מהצעה זו. בנוסף, המשיב העלה, בתחילה בתגובה ולאחר מכן בדיון, טענות דיוניות באשר לאפשרות של בית המשפט להיזקק לבקשה, משני טעמים: ראשית, נטען, הסמכות העניינית לדון בצווי עשה דוגמת המבוקש נתונה לבית המשפט המחוזי. שנית, נטען, התביעה אינה מתאימה להתברר בסדר דין מקוצר, משנכלל בה צו העשה.

10. המבקשת מצדה עמדה בתשובתה על טענותיה, ולא נרחיב. במענה לסוגיית הסמכות חיוותה המבקשת עמדתה, בסיכומים שהוגשו לאחר הדיון (כיוון שהטענה הועלתה רק בדיון עצמו), כי לבית המשפט הסמכות לדון גם בצו העשה.

11. ביום 20.6.13 התקיים דיון במעמד הצדדים. ניסיון להביא את הצדדים להגיע לעמק השווה, ולמנוע פגיעה מיותרת במי מהם עם התמשכות ההליכים – כשל, משהובהר כי הצדדים נחושים להילחם זה בזה עד חורמה, כפי זכותם כמובן (במגבלות בהן דנה החלטתי זו). בעלי הדין נחקרו, השלימו את טענותיהם בכתב כפי בקשתם, תוך שהמשיב מבקש להוסיף כראיה מסמכים, שלא ראיתי להידרש להם. משנאספו כל אלה הגיעה שעת הכרעה.

דיון

12. לאחר לימוד כתבי בי הדין, שמיעת טענות הצדדים וחקירותיהם, והחלה זהירה של ההוראות וההנחיות שבחוק ובפסיקה, לרבות זו שהציגו הצדדים לתמיכה בטענותיהם, מצאתי כי דין הבקשה להתקבל בכל הקשור להסרת הפרסום. לא ראיתי לנכון להיעתר לבקשה הנוספת והשולית יותר של המבקשת, להורות על איסור פרסום ההליך. להלן טעמי. בשים לב לכך שיש בהחלטה כדי לפגוע פגיעה מוקדמת באחת מחירויות היסוד, היא חירות הביטוי (על מנת להגן מנגד על הזכות לשם טוב, כמובן), אביא את הדברים בפירוט מסוים.

שאלות הסמכות

13. ראשית יש להסיר מעל דרכנו את **טענת המשיב להיעדר הסמכות**. טענה מרכזית (אף אם מאוחרת) של המשיב, הוא כי בית משפט השלום אינו מוסמך כלל לדון בצווי עשה, שלא ניתנים להערכה כספית, כי אם בית משפט המחוזי, ולא ניתן לכרוך צווים אלה בתביעה כספית בגין נזק שנגרם. ברם טענה זו אינה מבוססת לגופה וממילא נעדרת נפקות. לגוף הדברים, סבורני כי אין כל

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

תא"מ 13-06-13738 פלונית נ' פלוני

תיק חיצוני :

מניעה שבית משפט השלום ידון בצווים להסרת פרסום, בצוותא חדא עם הדיון בתביעה הכספית. כפי שקבע בית המשפט המחוזי הנכבד בתל אביב-יפו (כב' השופט איתן אורנשטיין) אך בימים אלה :

"חוק איסור לשון הרע מסמך את בית המשפט ליתן סעדים של צווי עשה ואל תעשה לאור סעיף 7 לחוק איסור לשון הרע, המחיל את סעיפים 71 ו-72 לפקודת הנזיקין (ראה גם אורי שנער בספרו "לשון הרע" נבו הוצאה לאור בעמ' 147). בנוסף, הוסמך בית המשפט בסעיף 9 לחוק איסור לשון הרע, ליתן צווים נוספים כגון איסור הפצה, פרסום תיקון, או הכחשה של לשון הרע ועוד. משכך, אין מניעה שבית משפט השלום ידון בתביעות המבוססות על חוק איסור לשון הרע ויוסמך להעניק צווי עשה ואל תעשה כמפורט לעיל. אציין, כי בפרקטיקה הנוהגת אכן דן בית משפט השלום בתביעות מסוג זה ומעניק את הסעדים האמורים" (ה"פ 1242-01-13 הראל נ' Google Inc. 24.6.2013)).

פסיקה זו היא כמובן מנחה לדידו של בית משפט זה, ובכל הכבוד הראוי – הדברים אף מקובלים עליי לגופם. אימוץ עמדת המשיב משמעותה פיצול בלתי נסבל ובלתי נחוץ של תביעות בין בתי המשפט (לגישה דומה ראו: ת"א (שלום-י-ם) 10397/01 בצלאל נ' לקט (2.9.2002); עיינו: אלעד פלד צווי עשה בדיני לשון הרע 68 (2012)).

למעלה מן הצורך יצוין שאפילו היה נמצא שקיים ספק בדבר סמכותו של בית משפט זה לדון בסעד הקבוע המבוקש, לא היה בכך כדי לגרוע מסמכותו של בית המשפט לצייד את המבקש בצו זמני, עד שיוכל בית המשפט שיימצא כמוסמך לדון בהליך (ראו: ע"מ 2398/12 ע.מ.ת. ערוצי מדידה ותשתיות בע"מ נ' החברה הכלכלית שהם בע"מ (23.4.2012)).

14. סוגיה נוספת שמציין המשיב היא היעדר האפשרות לשיטתו לעתור לצווי עשה במסגרת תובענה בסדר דין מהיר. אכן, ספק אם התביעה הכורכת תביעה כספית בסכום המקסימלי של 75,000 ₪ יחד עם עתירה לצווי עשה תוכל להתברר בסדר דין מהיר (ראו: תקנה 214ב לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984). אולם אין לכך כל נפקות כאן. לכל היותר, יימצא כי יש להורות על העברת התביעה לדיון בפסים של תביעה רגילה. טרם שהדבר נעשה (ואפילו נתבקש), אין בכך כדי למנוע את האפשרות ליתן סעד זמני כמבוקש, שיוכל להמשיך ולעמוד בתוקפו גם אם תשתנה מתכונתה הדיונית של התביעה.

15. נעבור אפוא לטרקלין.

המסגרת הנורמטיבית

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

תא"מ 13-06-13738 פלונית נ' פלוני

תיק חיצוני :

16. טרם שנתייחס למקרה הקונקרטי, נזכיר את המסגרת הנורמטיבית לדיון, ואת העימות הנפוצ שבין חירות הביטוי מזה והזכות לכבוד ולשם טוב מזה, בהקשר של צווי מניעה זמניים. עמדתי על הדברים בפרוטרוט בהחלטתי בת.א. 8895-07-12 **אטום מדיה בע"מ נ' מודן** (23.11.12), ועל מנת שלא להאריך בדיון עיוני אפנה את הקורא לאמור שם (פסקאות 19-33) ולאסמכתאות הנזכרות. אביא את עיקרי הדברים בתמצית.

17. מחד גיסא עומדת לפנינו חירות הביטוי, אחת מחירויות היסוד של האדם בישראל, שבהן הכירה הפסיקה, ושההגנה עליה נועדת, בין היתר, לאפשר ליחיד להגשים עצמו, לאפשר את חשיפת האמת, ואת חילופי הדעות החיוניים למשטר הדמוקרטי (ראו: ע"א 214/89 **אבנרי נ' שפירא**, פ"ד מג(3) 840, 857 (1989); להלן: **עניין אבנרי**). מנגד, עניין לנו בזכות לשם טוב, שאף על חשיבותה לא ייתכן חולק, וכפי שנאמר **שם**: "כבוד האדם ושמו הטוב חשובים לעתים לאדם כחיים עצמם, הם יקרים לו לרוב יותר מכל נכס אחר. בתודעתנו החברתית תופס שמו הטוב של אדם מקום מרכזי" (**שם**, בעמ' 856; כן ראו: בג"ץ 6126/94 **סנש נ' רשות השידור**, פ"ד נג(3) 817, 832 (1994); ע"א 4447/07 **מור נ' ברק אי.טי.סי**, בפסקה 17 לחוות דעתו של כב' המשנה לנשיאה ריבלין)).

18. בעניין **אבנרי** נקבע כי כעניין שבעקרון, אין להיעתר לבקשות למניעת פרסום בשלב המקדמי, שבו טרם נתבררו הנתונים שיאפשרו לקבוע האם הפרסום אכן מהווה לשון הרע, וזאת אלא אם משתכנע בית המשפט כי **הגנת המפרסם היא הגנת סרק**, או שאין בפרסום עניין לציבור.

19. אין חולק על כי הלכה מרכזית זו נשתמרה עמנו (ראו לדוגמה: רע"א 10771/04 **רשת תקשורת והפקות (1992) בע"מ נ' פרופ' אטינגר**, פ"ד נט(3) 308 (2004); להלן: **עניין אטינגר**)) זאת גם לאחר חקיקתו של **חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו**, המעניק מעמד של זכות יסוד ל"כבודו" של אדם כמו גם לקניינו – אף שאינו נוקב מפורשות בזכות ל"שם טוב". זאת, לעומת חופש הביטוי, שוודאי אינו נזכר מפורשות בחוק היסוד, מבלי לגרוע מן האפשרות – שלא נרחיב בה במסגרת צנועה זו – לראותה כמקופלת בהוראות החוק (דוגמת סעיף 5), או בת הגנה כאחת מן "הזכויות הלא רשומות". כך או כך, ניתן בהחלט לטעון כי יש בחוק היסוד כדי לשנות את נטיית הכפות שקיימת היתה עובר לחקיקתו של חוק היסוד, ואפילו להעניק בכורה לשם הטוב על פני חופש הביטוי (ראו לדוגמה: ת"א (מח"ת"א) 1202/94 **חכמוב נ' פעלים בע"מ** (לא פורסם); עיינו: אורי שנהר **דיני לשון הרע** (תשנ"ז) 45-52). אף בגישת כב' הנשיא ברק ניתן לזהות גישה שלפיה עסקינן כיום באיזון אופקי בין חירויות, להבדיל ממצב של עדיפות של חירות אחרת על רעותה (ראו: רע"א 4740/00 **אמר נ' יוסף**, פ"ד נה(5) 510, 519 (2001)).

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

תא"מ 13-06-13738-06 פלונית נ' פלוני

תיק חיצוני :

20. אם לא די ב"שיטוח הפירמידה" המסוים האמור, הרי שבעניינים דוגמת אלה שבהם עסקינן כאן, קיים צורך מופחת, כנלמד מן הפסיקה, בהגנה נמרצת על חופש הביטוי עד כדי הפנייתו של הנפגע מן הפרסום לנתיב הבלעדי של פיצוי בדיעבד, חלף מניעה מראש. כמה טעמים לכך :

א. הלכת **אבנרי**, ורבות שבאו בעקבותיה, הדגישו את מרכזיותו של הטיעון הדמוקרטי, המכוון להגנה רחבה במיוחד על התבטאויות בעניינים פוליטיים ובעניינים של אישי ציבור, בשונה מהתבטאויות בעניינים אחרים (עיינו : ע"א 323/98 **שרון נ' בנזימן**, פ"ד נו(3) 245 (2002), בג"ץ 6226/01 **אינדור נ' ראש עירית ירושלים**, פ"ד נו(2) 157 (2003) ; עיינו : אלעד פלד "האם 'ציפור נפשה של הדמוקרטיה' היא ציפור נפשה של האדם?" **מחקרי משפט** כו 283, 289 (2010)). כפי שהובהר בעניין **אטינגר** : "נראה אפוא כי 'ציבוריותו' של מושא הפרסום בפרשת אבנרי, על מאפייניה השונים, מילאה תפקיד מרכזי בפתרון ההתנגשות בין ההגנה על השם הטוב מזה לבין חופש הביטוי מזה" (שם, בעמ' 316).

העניין כאן ודאי אינו פוליטי. ספק גם אם ניתן להגדיר את המבקשת כנמנית עם "אישי הציבור", מבלי לגרוע מחשיבות תפקידם של עורכי הדין והצורך בהבטחת הגינותם, וההכרה בכך שכעניין שבעקרון, אין לרוב הצדקה למנוע ממי שמרגיש שנפגע משירותיו של עורך דין לחלוק תחושותיו אלה עם הציבור (כל עוד בתחושות ולא בהאשמות בעבירות פליליות עסקינן).

ב. בתי המשפט נוטים להגן בלהט על חופש העיתונות, שעל תפקידה "שלא יסולא בפז" חפץ בית המשפט לשמור (ראו : עניין **אבנרי**, בעמ' 851 ; עניין **אטינגר**). מובן שחירות הביטוי אינה נועדת להבטיח רק את כוחו של העיתון והעיתונאי לעשות מלאכתם, כי אם את כל זכותו של אדם להביע עמדותיו. אולם הפגיעה הטמונה בצנזורה מוקדמת על עיתונאים ותחקירנים נתפסת כרבה וחריגה : הפרסום, **בעתו**, הוא לחם חוקה של העיתונות (על ענפיה), וצנזורה מוקדמת עלולה לגרום לה לפגיעה קשה ואף בלתי הפיכה, מה שאינו נכון לרוב ביחס לאזרח פלוני המבקש לחוות עמדתו ביחס לאזרח אלמוני. מן העבר האחר, כאשר לא ניתן צו ובדיעבד נמצא כי עסקינן בדיבה, הרי שמבעלי העיתון ניתן לרוב להיפרע, יהא גובה הנזק אשר יהא ; מאדם פרטי יכולת ההיפרעות היא תדיר דלה יותר (ראו לדוגמה : **עניין אמר**).

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

תא"מ 13-06-13738 פלונית נ' פלוני

תיק חיצוני :

21. מטעמים אלה, ואחרים, הרי שבתי המשפט נכונים היו פעם אחר פעם, בהדריכם עצמם בהלכות הרלבנטיות, לסייע לתובעים-מבקשים ששמן הוכתם, שלא בגדרי פרסומים עיתונאיים, בעיקר על-ידי פרטים שוחרי נקם או שוחרי ממון, וליתן צווי מניעה זמניים למניעת המשך הפרסומים, תוך הותרת בירור השאלה באשר לאמיתותם לשלב מתקדם יותר במשפט (ראו לדוגמה: ה"פ (מחוזי-ת"א) 1028/02 קליניקה אריאל בע"מ נ' מחקרים עולמיים לישראל בע"מ (3.10.2002) (להלן: עניין קליניקה אריאל), ת"א (מחוזי-ת"א) 2586/04 כמיפל בע"מ נ' פרומדיקו בע"מ (20.2.2005); בש"א (מחוזי-ת"א) 9589/06 כלמוביל בע"מ נ' חלבלי (16.5.2006) (נשיאת שלטים שיש בהם לשון הרע לכאורה, של לקוח מול סוכנות מכוניות, שלא העניקה לו שירות כרצונו; להלן: עניין חלבלי), ת"א 5197-06-08 (שלום-עפולה) בר תור נ' הירש (29.6.2008); ת"א (שלום-ת"א) 48012-03-10 טי.גי.איי השקעות נדל"ן בע"מ נ' עזרא (23.6.2010) (טענת אדם פרטי לכך שחברה נגועה בפלילים, בפרסומים באינטרנט ובדרכים נוספות; להלן: עניין טי.גי.איי)).

22. מן המקובץ עולה כי אין כל מניעה עקרונית להגן על הנפגעים מפרסומים שלכאורה אינם אמת, בדרך של צווים זמניים. עם זאת יש להדגיש שבמקרה שלנו אין הבדל בתוצאת ההחלטה בבקשה לסעד זמני, וזאת בין אם נלך לפי הגישה הדווקנית שבהלכת אבנרי (כי בית המשפט משתכנע שהגנת המפרסם היא הגנת סרק, או שאין בפרסום עניין לציבור), ובין אם לפי גישה מרוככת יותר, הבוחנת את הבקשה לסעד זמני במבחנים הרגילים של סיכויי התביעה ומאזן הנוחות. נפרט.

בחינת הגנת המשיב

23. טרוניית המבקשת התמקדה בשניים: הגדרתה כחברה ברשימת ה"נוכלים", לצדו של אחר שהצדדים מסכימים כי התואר הולם אותו (וידגש כי איני מחווה כל דעה לצדקת הטענה לגבי אותם אדם); וההכרזה בראש הכתבה כי המבקשת נמנית עם ה"רמאים". אם היו ספקות כלשהם באשר לטיב טענותיו של המשיב כלפי המבקשת ופרשנותן, ביאר המשיב ברחל בתך הקטנה את האשם שהוא מייחס למבקשת: "מרמה", לא פחות, כמשמעה בסעיף 414 לחוק העונשין.

24. אין חולק כאן, כמעט כבכל מקרה אחר של ייחוס עבירות פליליות לאחר, כי יש בפרסום שיש בו "לשון הרע" כאמור בסעיף 1 לחוק. טענה כלפי עורך דין (ככל אדם אחר כמובן) כי הוא רמאי ונוכל, ודאי יש בה כדי להשפילו, לבזותו, ולפגוע במשלח ידו. יש לבחון עתה האם יכולה לעמוד המשיב הגנה כלשהי, ושוב יודגש כי כל הדברים נאמרים לכאורה בלבד, בשלב המקדמי הנוכחי.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

תא"מ 13-06-13738 פלוגית נ' פלוני

תיק חיצוני :

25. המשיב משליך את עיקר יהבו על טענת "אמת דיברתי", אותה הגנה הקבועה בסעיף 14 לחוק איסור לשון הרע, ומחייבת שכנוע בקיומו של אמת בפרסום כמו גם עניין ציבורי בו. המשיב מנסה לשכנע כי המבקשת ביצעה עבירה פלילית של "קבלת דבר במרמה", ואם לא זו – אזי אחת מכמה עבירות פליליות הקרובות לה, וכי זו האמת.

26. קו ההגנה שבחר המשיב, בלית ברירה (שכן הוא בחר שלא לסגת בו מן הפרסומים שפרסם), הוא קיצוני, ומטבעו קשה לביסוס. נטל ההוכחה לביסוס טענת "אמת דיברתי" מונח גם כן על כתפי המפרסם (דנ"א 7325/95 ידיעות אחרונות בע"מ נ' קראוס, פ"ד נב(3) 1, 40-42 (1998)). כאשר המדובר בייחוס עבירה פלילית לנפגע, הרי שהנטל המונח על כתפי המשיב-המפרסם, ושעליו יהיה להרימו במסגרת הדיון בהליך העיקרי, הוא כבד במיוחד (עיינו: אורי שנהר דיני לשון הרע 237-236 (1997) והאסמכתאות שם).

הקושי כמובן אינו בהוכחת רכיב העניין הציבורי שבהגנה האמורה. ככל שיימצא כי הפרסום הוא אמת, ניתן להניח לצורך הדיון כי יתקיים עניין ציבורי בפרסום העובדה (ואם הפרסום הוא אמת, הרי זו עובדה) שעורך דין פלוני ביצע עבירות פליליות של מרמה או עבירות דומות. ברם הקושי של המשיב הוא שעד הנה לא עלה בידו להציג ולו בדל ראיה לקיומו של הרכיב העיקרי בהגנת "אמת דיברתי", והוא – כי אמת דיבר. זאת, כיוון שיהיו טענותיו של המשיב בסכסוך על אודות שכר הטרחה אשר יהיו, ואפילו תתקבל עמדתו בהליכים משפטיים הנפרדים שיתנהלו בין הצדדים, לא ברור כיצד יהיה בכך לבסס טענה לביצוע עבירות פליליות כלשהן בידי המבקשת, ובפרט עבירת המרמה. נבהיר.

27. בסיס מרכזי לטענת המרמה מוצא המשיב במחלוקת שנתגלעה בין הצדדים אשר לביטוי "דיון" בהסכם שכר הטרחה (כאשר עד ל"דיון" שני חב המשיב רק במחצית שכר הטרחה). המשיב גורס כי "דיון" הוא אך ורק כזה המתקיים בין כתלי בית המשפט. מנגד טוענת המבקשת כי הביטוי יכול לכלול גם התדיינות בין הצדדים הנצים שלא בבית המשפט דווקא, כפי שאירע כאן קודם לדיון המסכם בבית המשפט.

יש כמובן הגיון רב בטענת המשיב שהקשרו הרגיל של "דיון" הוא כזה המתקיים בבית משפט. המשיב אף הציג מאמר שכתבה המבקשת עצמה (מש/1) ועניינו בהכנה ל"דיון", כאשר היא כיוונה לדיון בבית משפט ("יש לך דיון בקרוב? אתה צריך להעיד? הנה עשרה כללים לעדות בבית המשפט").

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

תא"מ 13-06-13738 פלונית נ' פלוני

תיק חיצוני :

הגיון הדברים אינו שולל עם זאת **היתכנותה** של פרשנות אחרת, בה מחזיקה המבקשת, שלפיה "דיון", כמשמעותו המילונית, יכול להשתרע על מפגשים אחרים של משא ומתן ובירור מחלוקת שיש בהם כדי לקדם את עניינו של הלקוח – כפי שאירע בפועל במקרה דנן, לפי הנטען, עת פגישת המו"מ הראשונה עם אשת המשיב וצוותה הובילו לפתרון מהיר של המחלוקת בבית המשפט עצמו.

מחלוקת זו תתברר בערכאות אחרות, בין אם בתביעת המשיב בבית המשפט לתביעות קטנות, או בהליכי בוררות בהתאם להסכם שכר הטרחה. בהחלט ייתכן גם שפרשנות המשיב היא שתתקבל כעדיפה, במסגרת הסכסוך האזרחי שבין הצדדים. אין ספק שניתן היה להבהיר את פשר הביטוי "דיון" בהסכם שכר הטרחה בצורה רחבה יותר, על מנת להבהיר את כוונת המבקשת, ובהחלט אפשרי שבהליך פרשני יימצא כי הדין עם המשיב, ולו משום הכלל של עדיפות נגד המנסח, או נוכח ההקשר הרגיל של המילה "דיון" במקומותינו. אולם תוצאת בירורה של המחלוקת, **אפילו יימצא כי הדין עם המשיב**, נחזית כנעדרת נפקות לעניינו, ולכאורה אינה יכולה לבסס כלל ועיקר את ביצוען של אילו מן העבירות הפליליות החמורות שמייחס המשיב למבקשת.

28. בעניינו, על המבקש לשכנע במקרה דנן לא רק שפרשנותו את הסכם שכר הטרחה היא העדיפה, אלא עליו לשכנע שעמידתה של המבקשת על הותרת שכר הטרחה העודף (לשיטת המשיב) בידיה והצגת השיקים לפרעון עלו כדי **מרמה**. הדרך לשכנע זה נחזית רחוקה במיוחד.

29. "מרמה", כאמור בסעיף 414 לחוק העונשין (שאותו טרח המשיב לצטט בתגובתו, להסרת ספק ביחס לטיב הדופי שהוא מטיל במבקשת), היא "טענת עובדה ... אשר הטוען אותה יודע שאינה אמת או שאינו מאמין שהיא אמת". "לרמות" משמעות "להביא אדם במרמה לידי מעשה או מחדל". זהו הבסיס לעבירת המרמה שבסעיף 415. למותר לציין כי המדובר בעבירה הדורשת יסוד נפשי של מחשבה פלילית, בדומה לעבירות הנוספות שמייחס המשיב למבקשת.

"קבלת דבר במרמה" מתרחשת אפוא כאשר הרמאי אינו מאמין באמיתות המצג, ומציגו חרף האמור על מנת להניע אחר ליתן לו דבר במרמה. הווה אומר, כאן על המשיב לשכנע שהמבקשת לא העלתה על דל מחשבתה את האפשרות שהיא זכאית לכספים, ובכל זאת החליטה לפנות למשיב ולהציג מצג שווא, כאילו היא זכאית לכספים אלה, בניסיון לסובבו בכחש ולהאמין לה. לאפשרות שכזו לא הציג המשיב ולו בדל ראיה עד הנה. ואכן, המדובר בטענה הנחזית לעת הזו כמרחיקת לכת ביותר: האם זו נתיבה של עבירה פלילית של "מרמה" (או "גניבה בידי מורשה", כטענתו החלופית של המשיב)?

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

תא"מ 13-06-13738 פלונית נ' פלוני

תיק חיצוני :

האם כאשר עורך דין פונה ללקוחו בתום הייצוג, מציג את עמדתו לגבי פרשנות הסכם שכר הטרחה, ומבאר מדוע הוא גורס כי אין המקרה נמנה עם החריגים המצדיקים את החזר חלק משכר הטרחה ששולם – הוא המאפיין את מבצע עבירת המרמה? האם יש בידי המשיב להציג אסמכתה פסיקתית ולו יחידה לביסוס טענה שכזו, שלפיה עורך דין מצא עצמו נגרר לבית האסורים, רק משום שהתווכח עם לקוח על שכר הטרחה? התשובה לכל אלה, לכאורה ובשלב הנוכחי, היא בלאו מוחלט. ואכן, חקירתה הממושכת של המבקשת מעל דוכן העדים רק הדגימה הדגם היטב כי המבקשת, לכאורה, האמינה ועודנה מאמינה בקיומה של הפרשנות שלפיה היא זכאית למלוא שכר הטרחה שבהסכם.

30. טענת המרמה (או הגניבה) נחזית לעת הזו כמוקשית עוד יותר בשים לב להתנהלותה של המבקשת, שמיוזמתה הודיעה למשיב מיד לאחר סיום ההליך המשפטי כי מטעמי "הגינות" החליטה לוותר על גביית הסכום הנוסף של כ-15 אלף ₪, שהחזיקה בידה בצורת שיקים מעותדים. לדברי המבקשת (שלא נסתרו עד הנה) עשתה כן משום שהיא מכירה את התחושה של לקוח, שכאשר סכסוך זוגי קשה הסתיים לבסוף באיחוד של בני הזוג אזי מר לבו על שכר הטרחה שהתחייב לשלמו, והמבקשת החליטה שיהיה בידה לוותר על יתרת שכר הטרחה וכך להקל על המשיב. על פני הדברים, המדובר בהתנהגות שיש לשבחה, לא להכריז על נוהגה כרמאי.

31. המשיב אמנם מוסיף ומנסה לסובב אף נקודה אחרונה זו לטובתו: הנה הודיעה המבקשת בתחילה כי מטעמי "הגינות" היא תוותר על גביית יתרת שכר הטרחה, וסופם של דברים שפעלה לגבות את השיקים. הרי לנו, כך טוען המשיב, מי שאינו מאמין בזכותו לגבות את הכספים. ברם המדובר בטענה קשה במיוחד, שספק רב אם יעלה בידי המשיב להוכיחה. לעת הזו לא הוצגה כל פרשנות סבירה אחרת לדברים זולת הבעת נכונות של המבקשת להמנע מגביית כספים נוספים מטעמי "הגינות", קרי (לדבריה, ולפי הגיונם של דברים) – לפני משורת הדין, ולצרכי סיום יחסי הצדדים, תוך הקלה על המבקש, ולא משום שהמבקשת סברה כי אין לה זכות למלוא שכר הטרחה המוסכם. אף להחלטתה של המבקשת לפעול לבסוף לגביית השיקים, מיד לאחר משלוח מכתב ה"איום" של המשיב, לא ניתן עד הנה אלא הסבר יחיד, שאינו מסייע למשיב: כי משהבהיר המשיב בצורה הברורה ביותר כי הוא דוחה את עמדת המבקשת ועומד על החזר של כספים נוספים ששילם, הרי שסוכלה כל אפשרות לסיום ההתקשרות בדרך שהציעה המבקשת (אי השבת כספים מזה ואי גביית השיקים מזה), ועל כן פעלה המבקשת לגביית הכספים שהאמינה כי מגיעים לה.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

תא"מ 13-06-13738 פלוגית נ' פלוגי

תיק חיצוני :

32. קיים אפוא קושי עצום לראות כיצד יעלה בידי המשיב לשכנע כי עמדה נוגדת לעמדתו, במחלוקת אזרחית שגרתית ופשוטה לגבי פרשנות הסכם שכר טרחה, יכולה לעלות כדי "מרמה" (או כדי אילו מן העבירות הפליליות האחרות שמייחס המשיב למבקשת). מחלוקות חוזיות מתבררות בפני בתי המשפט מדי שנה לאלפיהן ולרבבותיהן. העובדה שאדם סבור שהדין עמו במחלוקת כספית, ואפילו יסבור בית המשפט כי הדין עמו, ודאי אינה מזכה אותו מניה וביה באפשרות לפרסם כי יריבו ביצע עבירה פלילית. אם כל בעל דין יורשה להכריז על יריבו בעמוד הקלון האינטרנטי כ"עברייך" או כמי שביצע עבירות מרמה או דומות לה, אנה אנו באים. סיכוייו של המשיב לבסס את הגנת האמת בפרסום נחזים בשלב הנוכחי כדלים במיוחד.

33. במסקנות עד הנה יש כדי לעגן את הצורך בצו זמני כמבוקש. יש להסב עוד את תשומת הלב לכך שהירתעותם לעתים של בתי המשפט מליתן צווים זמניים נובעת תדיר מכך שהתשתית העובדתית לא נתחווה בשלבים המקדמיים, ולכן תרופת הפיצויים מועדפת על תרופת המניעה (ראו: עניין **אבנרי**, בעמ' 868). ברם במקרה זה מדובר בסוגיה שמבחינה עובדתית היא פשוטה בתכלית, ודומה כי נתחווה מכל עבריה האפשריים בחקירות הנגדיות הממושכות שהתקיימו.

34. לאחר כל הדברים האמורים נתייחס בקצרה לסוגיית תום הלב. המשיב טען בלאקוניות להגנת תום הלב שבסעיף 15(4) לחוק איסור לשון הרע. לא ברור כיצד טענה זו יכולה להתיישב, בנסיבות המקרה הקונקרטי, עם הטענה שלפיה דברי המשיב בפרסום הם כולם **עובדות** מדויקות.

בכל מקרה, בענייננו עניין תום הלב מהווה לכאורה חרב בידי המבקשת, ולא מגן בידי המשיב. כל דרך הילוכו של המשיב נצבע בצבעים קודרים במיוחד, בשים לב לרקע לפרסום. כאמור, לפרסום קדמו מגעים בין בעלי הדין לפתרון המחלוקת הכספית. בהודעתו האחרונה של המשיב, שצוטטה לעיל, הודיע המשיב למבקשת כי עליה לאמץ את ה"פשרה" שהציע ("הפשרה היא החזרת הכסף שלקחת והשקים שלא הופקדו. אני אוותר על המדד והריבית"), ואם לא תעשה כן "תוך 48 שעות", הרי שהיא צפויה "להתבזות בפני בית המשפט וחבריך עורכי הדין בלשכה", תוך שהמשיב "מתכוון לתת פומבי לפעולות שאת עושה בבלוג שלי". סופה של אותה הודעה בהבטחה, שלא לומר – איום: "אם את לא עונה תוך 48 שעות אני אתחיל בתהליך". משדחתה המבקשת את הדרישה, החל המשיב ב"תהליך" ופרסם את שפרסם.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

תא"מ 13-06-13738 פלונית נ' פלוני

תיק חיצוני :

הפרסום נעשה אפוא, על פני הדברים, כמימוש של האיום של המשיב, ומתוך כוונה לגרום למבקשת להתבזות מול אחרים ולהלבין את פניה בציבור (השוו: **עניין קליניקה אריאל**). בכך יש כדי ליטול את עוקצה של הטענה כי יש להגן כאן על חירות הביטוי כיוון שזו באה להגן על הציבור מפני נותני שירותים בלתי ראויים. קשה לומר כי יש חשיבות ציבורית בהגנה משפטית על ביטוי, שמטרתו הראשונית היא הענשה על סירוב להיכנע לתכתיבים כספיים.

בעניין חוסר תום הלב לכאורה יש להוסיף ולציין כי בתביעתו של המשיב בבית המשפט לתביעות קטנות (נספח ב' לבקשה) אין כל זכר לטענה כי מעשי המבקשת מהווים "מרמה" כמשמעותה בחוק העונשין. כל שטען שם המבקש היה ל"פרשנות מוטעית" של המבקשת את הסכם שכר הטרחה. בין "פרשנות מוטעית" של הסכם לבין "מרמה" משתרע עמק רחב ועצום. למותר לציין שגם תלונה למשטרה לא הגיש. הדברים יכולים ללמד על כך שהמשיב עצמו אינו מאמין באמיתות טענתו לאמת, נתון המקים חזקת פרסום בחוסר תום לב (סעיף 16(ב)(1) לחוק איסור לשון הרע).

35. מן המקובץ עד הנה עולה כי יש יסוד למתן הצווים הזמניים המבוקשים, של הסרת הפרסום עד להכרעה בתביעה. למסקנה זו יכולים היינו להגיע בין אם לפי הגישה הדווקנית, שלפיה על בית המשפט להתרשם (בשלב הראשוני של בירור הבקשה לסעדים זמניים) כי אין בפי המפרסם הגנה תקפה, ובין אם לפי מבחני סיכויי התביעה ומאזן הנוחות הרגילים. לפי מבחנים אלה, הרי שסיכויי התביעה נחזים כטובים, כמבואר לעיל בהרחבה. מאזן הנוחות ודאי אינו נוטה לטובת המשיב, שכן האינטרס בהגנה על יכולתו להמשיך בפרסום לשון הרע על המבקשת נטול עוצמה, וקיימת עדיפות ברורה להגן על המבקשת עד לתום בירור התובענה, גם אם במחיר שבאופן זמני לא יוכל המשיב להלבין את פניה.

36. בשולי הדברים יצוין כי בחנתי האם יש מקום להסתפק בהוראה על הסרת הנדבכים הפסולים לכאורה מן הפרסום והותרת יתר הכתבה על עומדה, או ליתן צו רחב כמבוקש על הפרסום כולו. זאת, שכן פרסום חוויותיו של מקבל שירותים אצל נותן שירותים, אפילו תוך ביקורת חריפה (כל עוד אינה מעורבת בהטחת טענות עובדתיות חריפות ונטולות יסוד), הוא כעקרון פרסום לגיטימי (השוו: ת"א 19702/08 ד"ר כנען נ' אזולאי (4.7.2010), שם דובר ב"תחושה של רמאות"). ברם העדיפות במקרה דנן היא לחלופה של הסרת הפרסום, וזאת מארבעה טעמים: ראשית, ראוי היה שהמשיב יסיר את החלקים הבעייתיים בפרסום עצמאית, במקום רק להציע הצעות כלליות בעניין בתגובתו. שנית, המשיב נסוג בו מנכונותו לבצע פליגין דיבורא בפרסום, ועמד על הקוהרנטיות של הפרסום כולו –

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

תא"מ 13-06-13738 פלונית נ' פלוני

תיק חיצוני :

לשבט או לחסד. ההכרעה תהא אפוא ביחס לפרסום כולו. **שלישית**, בית המשפט יישמר כמובן מלהיות עורך על של פרסומים. תדיר עדיפה ההכרעה – האם הפרסום (כולו) בר הגנה אם לאו. **רביעית**, כאשר הרקע לפרסום כולו הוא אותו איום – היכנעי לתכתיב ושלמי את הכסף, או שאבזה אותך ברבים – הרי שאין מניעה ליתן צו גורף ביחס לפרסום כולו, וכך ייעשה.

איסור פרסום על ההליך או פרטי המבקשת, בהתאם לסעיף 21 לחוק איסור לשון הרע

37. סעיף 21 לחוק איסור לשון הרע מאפשר, בנוסף לסעד הזמני שהתבקש, גם לאסור זמנית פרסום ברבים של ההליכים במידה שראה בכך צורך לשם הגנה על שמו של אדם הנוגע במשפט. המבקשת עותרת לסעד לפי סעיף זה, בנוסף לצו העיקרי שנתבקש בידה. המשיב לא התנגד למתן הסעד בתגובתו, אף שהוסיף התנגדות מאוחרת לכך בסיכומיו. חרף האמור, ומשיקולים של פומביות הדיון, לא מצאתי להיעתר לנדבך זה בבקשת המבקשת. כידוע: "בפסיקה שדנה בסעיף 21 לחוק איסור לשון הרע נקבע כי יש לאסור את הפרסום רק מקום בו הוכח כי במקרה בו מדובר מתקיימות נסיבות מיוחדות וכבדות משקל, שמתאפיינות בכך שתוספת הפגיעה עקב פרסום הדיון בתובענה (להבדיל מהפגיעה המקורית הנטענת, שהולידה את התובענה) תהיה חמורה במיוחד" (ע"א 3788/06 **יפת נ' ידיעות אחרונות בע"מ**, בפסקה 15 (19.1.2012)). כאן לא ביססה המבקשת כל פגיעה נוספת חמורה במיוחד שכזו. תביעות לפי חוק איסור לשון הרע מתנהלות תדיר ללא כל איסור פרסום. אין כל דמיון בין הפגיעה בבעל דין הטמונה בהליך המשפטי, או בסקירת הטענות בהחלטות שיפוטיות מנומקות, לבין הפגיעה הטמונה בפרסום משולל העכבות והסייגים באתר האינטרנט של המפרסם. הציבור יידע אפוא כי לקוח של המבקשת הטיח בה האשמות חריפות; יידע כי בית המשפט הורה על הסרת הפרסום זמנית; ויידע לבסוף האם היתה הצדקה להסרת הפרסום אם לאו. בכך אין כל פגיעה חמורה מיוחדת ונוספת במבקשת, שיש למונעה בדרך של איסור פרסום ההליך או פרטי המבקשת.

סוף דבר

דין בקשתה העיקרית של המבקשת, להסרת הפרסום זמנית ועד להכרעה בתובענה – להתקבל. המבקש יסיר אפוא את הפרסום בהקדם האפשרי, ובכל מקרה לא יאוחר מאשר בתוך שבוע ימים מהחלטתי. לא ראיתי להורות על איסור פרסום ההליך. המשיב יישא בשכר טרחת עורכי דינה של המבקשת בקשר עם הבקשה לסעד זמני בסכום של 7,500 ₪.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

תא"מ 13738-06-13 פלונית נ' פלוני

תיק חיצוני:

ניתנה היום, כ"ב תמוז תשע"ג, 30 יוני 2013, בהעדר הצדדים.

אריאל צימרמן, שופט